

Deze mensen gingen offgrid: 'Leven zonder geld is helemaal niet omslachtig'

Beeld Wouter Van Vooren / Irene Van Impe

Een groeiend aantal mensen kiest er heel bewust voor om offgrid te gaan leven, los van het energienetwerk. Voor het klimaat, en soms ook voor hun portemonnee. “Je kunt zo neanderthaler gaan als je zelf wilt.”

[Douglas De Coninck](#) 17 januari 2025, 10:15

Bewaren

Delen

Ludwig Van Wonterghem: 'Die meter laten weghalen voelde als een bevrijding'

“Wat zou u ervan denken als ik u een lamp zou trachten te verkopen die alleen maar brandt wanneer de zon schijnt en uitdooft zodra het donker wordt?” Ludwig Van Wonterghem (60) uit Kuurne is met zijn echtgenote sinds 2017 offgrid. Hij verdient als ingenieur intussen de kost als importeur van installaties die anderen toelaten hetzelfde te doen.

Blijf op de hoogte

Krijg een melding bij nieuwe artikelen over Beter Leven

“Bij de renovatie van onze woning tot een lage-energiewoning kozen we voor pellets”, zegt hij. “Door mijn eigen positieve ervaring, besloot ik om pellets te gaan promoten. Al snel werd het mij duidelijk dat pellets de brandstof van de toekomst zijn.”

Ludwig Van Wonterghem, zijn vrouw Ann en hun kleinzoon Edgard. Beeld Wouter Van Vooren

“Onze installatie bestaat uit een pelletketel, een warmte-krachtkoppeling en wat batterijen. In 2017, na eerst nog wat zoeken, heb ik de elektriciteitsmaatschappij gebeld. Dat ze de meter mochten komen weghalen. Dat voelde heel bevrijdend. Als we verwarmen produceren we tegelijkertijd ook de elektriciteit waarvan we leven. Wij geven 600 euro per jaar uit aan pellets. Dat is 50 euro per maand voor een gezin met vier uit het huis zijnde kinderen. Die in het weekend wel vaak op bezoek komen, gelukkig.” *(lacht)*

Van Wonterghem zegt zich dood te hebben geërgerd aan het in 2016 door toenmalig Vlaams energieminister Bart Tommelein (Open Vld) gelanceerde Warmteplan 2020, dat warmtepompen en zonnepanelen promootte om het elektriciteitsnet minder zwaar te belasten.

‘We zijn in Vlaanderen veel te veel stroom aan het gebruiken. Aan alles zit tegenwoordig ook een stekker, zelfs aan een tandenborstel’

Ludwig Van Wonterghem

“Twee grove leugens in één zin”, zegt hij. “Warmtepompen worden geactiveerd door compressoren. Die kunnen dan wel draaien op zonne-energie, maar daar is zonlicht voor nodig en bij veel zonlicht hebt u geen verwarming nodig. Bij winterkou wordt het hele net extra belast. Wij worden op dat moment helemaal niet onafhankelijk in onze stroomvoorziening, integendeel. We worden er de slaaf van.

“In de zomer hebben we het net nodig om er onze overvloedige stroom op over te brengen en in de winter hebben we het nodig om onze warmtepomp te doen draaien. De gemiddelde Vlaamse woning heeft 15 kilowatt nodig om te worden verwarmd, maar bij een warmtepomp gaat 5 kilowatt op zich al naar de installatie die de boel doet draaien. Je kunt dat vergelijken met vijf permanent draaiende strijkijzers. Dat wordt vaak over het hoofd gezien.

“Het perverse van de warmtepomp is ook: hoe kouder het wordt, hoe minder performant ze wordt, want iedereen is tegelijk bezig de verwarming hoger te zetten. Daarom vergelijk ik het altijd met die lamp, die alleen brandt als er al licht is.

“We zijn in Vlaanderen veel te veel stroom aan het verbruiken. De cijfers blijven maar omhoogschieten door al die warmtepompen en elektrische auto's op de oprit. Aan alles zit tegenwoordig ook een stekker. Zelfs aan een tandenborstel. Vroeger kon een fototoestel perfect functioneren zonder stroom, nu niet meer. Of neem ledverlichting. Dat verbruikt veel minder dan de oude gloeilamp. Mooi, maar op de een of andere manier zet ons dat er collectief toe aan om meer nutteloos licht te gaan creëren. We vinden het allemaal zo normaal dat we het niet meer zien.

“Er is maar één manier om offgrid te gaan en dat is rationeel nadenken over je werkelijke noden aan stroom. Wij doen het met twee derde minder dan het gemiddelde Vlaamse gezin. We poetsen onze tanden wel zoals onze ouders dat deden.”

Peter Clerckx: ‘Ik heb een zonne-oven gebouwd om mee te koken’

Het is al de vierde keer dat Peter Clerckx (59) te horen kreeg dat hij het oude kloosterpand, waarin hij sinds 2018 in het centrum van Brugge zijn weggeefwinkel Ecoliving runt, moet verlaten. “Deze keer ga ik het echt doen”, zegt hij. “Ik ga helemaal ecosociaal leven, offgrid. Ik heb een lap grond gekocht in de Haute-Vienne. Zes hectare. Ik heb per vierkante meter 45 cent betaald. Al wat ik nodig heb om daar te leven past in mijn fietstassen en mijn rugzak.”

‘Al wat ik nodig heb om te leven past in mijn fietstassen en mijn rugzak’

Peter Clerckx leeft al elf jaar zonder inkomen of leefloon. Hij is een onderdeel van het decor in de Brugse binnenstad, waar hij zich op zijn cargofiets verplaatst en behoorlijk wat vrijwilligers rond zich wist te verzamelen. Hij ontwikkelde ook een eigen monetair systeem: de Ecos.

“Je kon Ecos-munten verdienen door op straat sigarettenpeuken op te rapen en hier binnen te brengen, of gebruikte theelichtjes”, legt hij uit. “Of kaarsstompjes. Wij maken daar nieuwe kaarsen van. In onze winkel kon je betalen met Ecos. Met het oog op de verhuizing ben ik er nu wel mee gestopt. Een paar maanden geleden stond de kamer waar we nu zitten nog helemaal vol met dameskledij.

Peter Clerckx: 'Leven zonder geld is helemaal niet omslachtig.' Beeld Irene Van Impe

“Ik heb vier kinderen grootgebracht. Een groot stuk van mijn leven werkte ik in de bouw, maar ik heb me altijd anders gevoeld. Ik kon me nooit thuis voelen in een groep. Op mijn twaalfde was ik al aan het nadenken over hoe ik de wereld aangenamer zou kunnen maken.

“Ik heb zelfs geen diploma lager onderwijs, maar ben gaandeweg gaan inzien dat veel van mijn intuïtief ontstane inzichten stroken met wat vermaarde wetenschappers zeggen. Zoals respect voor het leven op je lichaam, de bacteriën. Je doodt ze door je dagelijks te wassen. We verwarmen hier ook niet. Dat is nergens voor nodig.

“Leven zonder geld is helemaal niet omslachtig. Destijds ging ik in vraag stellen waarom supermarkten voedsel vernietigden omdat de tenminste-houdbaar-tot-datum is verstreken. Ze gooiden er zelfs bleekwater overheen. Omwille van hun imago zijn ze dat voedsel gaan wegschenken.

“Het was natuurlijk veel te veel voor mij alleen. Daarom heb ik een eigen distributienetwerk ontwikkeld zodat de voedseloverschotten bij mensen in nood terechtkomen. Vluchtelingen, alleenstaande moeders. De spulletjes die u ziet, de kleren, het servies, de juwelen: het is allemaal gebracht. Door mensen die het liever hiernaartoe brengen dan ergens anders.

“De wereld is aan het verwoestijnen. Het gaat veel verder dan enkel de klimaatopwarming. We zijn de biodiversiteit aan het ontregelen, soorten sterven in een alarmerend tempo uit. Mensen gaan ook helemaal niet meer normaal met elkaar om. Toen ik klein was en iemand had nood aan een deur, dan werd er gevraagd aan kennissen of ze iemand kenden die verstand had van deuren. Zo kwam die deur er dan. Nu gebeurt alles online. Zo anoniem als mogelijk.

“Het dichtstbijzijnde dorp heet Vaux. Er is een oude caravan, er stroomt een riviertje door het domein. Ik heb zelf een zonneoven gebouwd waarmee ik ga koken, puur met de warmte die de

zon ons schenkt. Ik leg niemand iets op. Ik vraag niemand om mijn manier van leven te kopiëren.”

Simon Duhamel en Axelle De Smaele: ‘Het idee is vooral iets minder hard te wegen op de wereld’

Of corona er iets mee te maken heeft? Simon Duhamel (45) knikt volmondig ja. “Tuurlijk, want wij zijn allebei horecamensen”, zegt hij. “Het idee is op zich wel ouder dan corona, maar dat was een periode waarin de overheid ons heel duidelijk heeft gemaakt hoe belangrijk wij zijn. Je moet daar dan maar mee leren leven. En dan kun je het beter ook goed doen en écht onbelangrijk zijn. *(lacht)* Tijdens corona nam iedereen zich voor om anders en beter te gaan leven. Wij doen het.”

Hij en partner Axelle De Smaele (37) waren tot voor kort de bezielers en zaakvoerders in café Au Bassin op de Vismarkt, hartje Brussel. Ze gaven de zaak eind vorig jaar in handen van een nieuwe uitbater en kochten de droom over van een ouder Frans koppel, een eind weg van de bewoonde wereld in de buurt van het Noord-Franse Rethel. Het is een domein van 2 hectare met een riviertje en meer dan voldoende ruimte voor zonnepanelen. Maximale zelfvoorzienigheid is het doel.

Simon en Axelle op het

domein in het Noord-Franse Rethel waar ze straks naartoe verhuizen. Beeld RV

“We zien onszelf als sociale mensen. Er is wel een angst, minstens bij één van ons, dat volledig afgesloten te worden van de maatschappij iets te veel voor ons zal zijn. Het oorspronkelijke idee was heel ver weg te gaan wonen. We zijn ook in Portugal gaan rondkijken”, vertelt De Smaele.

“Dit is twee uur rijden vanuit Brussel”, zegt Duhamel. “Dan kunnen er al eens mensen op bezoek komen. We beginnen binnenkort met de aanleg van een voedselbos. Het uitgangspunt is dat er te allen tijde voldoende voedsel is dat je zelf hebt gekweekt, maar dat vergt tijd. Het duurt acht jaar voor je notelaar je je eerste noot oplevert. Asperges heb je dan weer al na drie jaar, maar het is dus echt wel een langetermijnplan voor we voltiids daar kunnen wonen.”

Zij vult aan: “Het idee is vooral iets minder hard te wegen op de wereld. Dat is ook gewoon leuk. Je maakt zelf je voedsel, je consumeert enkel regenwater en haalt energie uit je eigen zonnepanelen.”

‘We maken ons eigen voedsel, consumeren enkel regenwater en halen energie uit onze zonnepanelen’

“Midden in de natuur leven heeft soms wel iets confronterends. Klimaatopwarming is hier heel concreet. Laatst spoelde er een dode koe aan. Het leuke beekje waarin we een energieopwekkende watermolen wilden plaatsen, trad al eens zo ver uit haar oevers dat we hier ingesloten zaten. En dan zit je vast en is het hopen dat je verre buurman, die een tractor heeft, dat opmerkt. Het is trager leven”, duidt Duhamel.

“Je kunt zo neanderthaler gaan als je zelf wilt, maar zo zijn wij dan weer niet. Die zonnepanelen zijn een investering die zich in vier tot vijf jaar terugverdient, maar we willen wel dat ze werken. We gaan niet leven met het risico om zonder stroom of stromend water te komen te zitten.”

“We hebben nog een hoop uit te zoeken”, zegt De Smaele. “Wat als dat voedselbos er is? Wat gaan we met al dat voedsel doen? Gaan we er andere mensen bij betrekken? Ontwikkelen we een of andere vorm van ruilhandel? Het is vooral mij nog altijd heel vaag hoe we daar gaan leven. Altijd daar vertoeven lijkt me op dit moment echt een beetje eng. Het gaat gaandeweg wel duidelijk worden.”

Marieke Van Coppenolle: ‘Je kunt ook leven zonder koffiezetapparaat, radio of tv’

Meer dan twintig jaar geleden nam Marieke Van Coppenolle (64) een besluit. “Ik had trekdrang in mij”, zegt ze. “Heel erg. Ik heb dat onderdrukt omdat ik huismoeder was en kinderen op te voeden had. De eerste keer dat ik het zo voelde, was tijdens een pelgrimstocht naar Assisi, begin jaren negentig. Toen mijn zonen het nest verlieten, heb ik dat zelf ook gedaan. Sindsdien leef ik nomadisch. Ik heb geen inkomen. Ik heb geen adres, ik leef van *den hemelsen dauw*.”

Haar laatste gepersonaliseerde stroomfactuur moet dateren van ergens in het jaar 2003. Sindsdien heeft Van Coppenolle landen doorkruist met een Volkswagen-busje en ook met van zowat overal gekomen vrijwilligers een hobbithuisje gebouwd, ergens in een bos in de Kempen op de grens van Gierle, Beerse en Vosselaar.

‘Ik ben erachter gekomen dat het leven iets maakt van mij. Ik neem weinig beslissingen, ik zie wel wat het leven me voor de voeten gooit’

“Ik had in het begin spaargeld, maar dat is allemaal opgegaan aan Robur op Den Eik. Zo heet het huisje. In onze cultuur zeggen ze dat je moet iets maken van je leven. Ik ben erachter gekomen

dat het leven van mij iets maakt. Ik neem weinig beslissingen, ik zie wel wat het leven me voor de voeten gooit. Ik had nooit een plan om dat huisje te bouwen, het is gewoon gebeurd. Het heeft wel twaalf jaar geduurd, maar het is er nu.

“Er is een vzw van gekomen, met mensen die het werk verderzetten. Het is een plek waar mensen genezen van een burn-out, waar mensen opnieuw connecteren met de natuur. Waar ze hun gezondheid weer op peil krijgen, waar ze leren ontdekken dat je ook kunt leven zonder koffiezetapparaat, radio of tv. Er zijn heel veel dingen waarvan wij zijn gaan geloven dat we ze nodig hebben, terwijl dat niet zo is.

Marieke Van Coppenolle: 'Ik heb heel erg trekdrang.'Beeld Irene Van Impe

“In mijn huwelijk ben ik heel gelukkig geweest. Het was niet evident om te scheiden. We hebben er vier jaar onze tijd voor genomen. Iedereen ging zijn eigen weg, ook de kinderen. Ik heb geleerd dat als iets klopt, het leven er altijd voor zorgt dat het lukt. Ik ben de voorbije jaren veel met andere mensen bezig geweest, met dat hobbithuisje, maar nu wil ik weer wat tijd voor mezelf. Ik ben het liefst op mijn eentje.

“Ik ga opnieuw naar Assisi. Tweeduizend kilometer, te voet. Ik vertrek in april en denk een maand of zes onderweg te zijn. Mensen kunnen me volgen op [mijn reisblog](#) (*pindat.com, red.*). Waar ik onderweg ga eten? Dat zal ik dan wel zien. Ik wil aantonen dat het nog altijd zo is als begin jaren negentig. Als mensen zich veilig voelen, zijn ze goed en bereid om iemand anders te helpen, ook een wildvreemde. Ik wil bewijzen dat dat nog altijd zo is, want ik vind dat er in onze samenleving te weinig vertrouwen is.

“Het lastigste deel, dat weet ik nu al, dat is het begin in Vlaanderen. ’s Avonds bel je ergens aan en wat je zeker niet mag doen, is vragen: ‘Zou ik hier misschien kunnen overnachten?’ Pas na drie dagen kwam ik erachter hoe ik het moest doen. Je moet vragen: ‘Weet u hier toevallig ergens een plek waar ik zou kunnen slapen?’ Dan bieden mensen je spontaan een bed aan.”